*І чужому научайтесь,*

*Свого не цурайтесь . . .*

Т. ШЕВЧЕНКО

# СВОБОДА SVOBODA

## УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюз: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 38. ДЖЕРЗІ СИТИ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го БЕРЕЗНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 1, 1966 No. 38. VOL. LXXIII.


## *ОСТАННІ ВІСТІ*

*Понеділок, 28-го лютого 1966*

### В АМЕРИЦІ

**ПРЕЗИДЕНТ ВСІМИ ЗАСОБАМИ СТАРАЄТЬСЯ НЕ ДОПУСТИТИ ДО ІНФЛЯЦІЇ.** 26-го лютого на засіданні членів свого кабінету президент Джансон просив всіх своїх секретарів, щоб подали свої пропозиції в цій справі, щоб не допустити до збільшення цін на товари і до збільшення платень і винагороди за працю. Представник Президента заявив, що Джансон побоюється того, що „деякі люди думають більше про прибутки, ціни й платні, як про тих, що складають своє життя у В'єтнамі". Заступник пресового секретаря Президента Роберт Флемінґ натякнув на те, що Президент плянує вислати до робітничих спілок і деяких працедавців перестороги в цій справі, не називаючи нікого по імені.

**ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПРОЄКТУЄ СТВОРИТИ НОВИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ТРАНСПОРТУ** і в найближчих днях має переслати Конгресові звернення в цій справі. Новий Департамент має об'єднувати під своїм наглядом всі засоби транспорту, від авт починаючи і на суперсонічних літаках кінчаючи. Цей Департамент рішатиме про поліпшення різного роду транспорту, досліди в цій ділянці і справу безпеки. Досі Конгрес вже 90 років відкидав проєкти зорганізувати уряд, який координував би транспортову політику. Гадають, що тепер Конгрес погодиться на урядовий проєкт, бо справа транспорту вимагає координації.

**УРЯД МАЄ ЗАПРОПОНУВАТИ КОНГРЕСОВІ СХВАЛИТИ БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ НА ШПИТАЛІ,** щоб поліпшити шпитальну службу у зв'язку з законом про медичну опіку над старшими особами, який почне діяти 1-го липня ц.р. Президент має в найближчих днях звернутися до Конгресу з окремим проєктом в цій справі. Коли Конгрес схвалить урядовий проєкт, то це будуть найбільші федеральні видатки на перебудову й перебудову та модернізацію шпиталів. Мали б поліпшувати 7,000 шпиталів у ЗДА, приватних і публічних неприбуткових та опікунчих домів. Президент плянує щотри роки видавати на цю ціль по одному більйонові долярів.

**РОБІТНИЧІ СПІЛКИ ПРОТИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКОВОГО ПОДАТКУ ВІД ОСІБ,** бо на думку зорганізованого робітництва поборювати інфляцію найліпше є за допомогою збільшення податку від корпорацій. Виконна Рада Американської Федерації Праці-Конгресу Індустріяльних Організацій на нарадах в Бел Гарборі на Флориді гадає, що американська економіка без інфляції може фінансувати війну в Кореї. Коли б однак інфляція загрожувала економії ЗДА, то робітництво радить в першу чергу збільшити прибуткові податки від корпорацій, і аж після того, в потребі, збільшувати особисті прибуткові податки.

**СЕКРЕТАР СКАРБУ ГЕНРІ Г. ФАВЛЕР ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ ТРЕБА ВИСТУПАТИ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ,** бо її немає. На його думку урядові законопроєкти про збільшення прибуткових податків на $4.8 більйона на війну у В'єтнамі, покищо вистачають на те, щоб не допускати до росту інфляції. Республіканські члени Конгресу твердять, що фіскальна політика Уряду збільшує ціни на товари, що веде до інфляції, тому Конгрес повинен зменшити всі федеральні видатки, які не призначені на війну у В'єтнамі. Фавлер гадає, що фіскальна і монетарна політика вистачає, щоб не допускати до збільшення інфляційного тиску.

### У СВІТІ

**СТО ТИСЯЧ КОРЕЙЦІВ ВІТАЛИ АМЕРИКАНСЬКИХ АСТРОНАВТІВ** Волтера Шірру і Франка Бормана в Сеулі. Товпи народу з американськими і корейськими прапорцями в руках виповнили вулиці, якими американські гості переїжджали в дорозі від стацій до міста. Шірра і Борман прибули зі своїми дружинами в товаристві американських офіційних представників з Токіо, де започаткували свою подорож доброї волі, що в її пляні є відвідини восьми азійських країн.

**ПРЕМ'ЄР МІНІСТРІВ АНГЛІЇ ГАРОЛД ВІЛЬСОН ВИГОЛОСИВ** останньої суботи в Карлайл, в північній Англії, промову, що вважається початком кампанії до нових виборів в Англії. У своїй промові Вільсон представив політику Партії Праці, яка кладе всю свою увагу в новій передвиборчій кампанії на справи внутрішньої господарки. Вільсон заповів, що його партія вимагатиме від 35 мільйонів виборців підтримки в переведенні соціяльних і економічних реформ у країні. У вівторок англійський прем'єр повинен проголосити дату нових виборів, що за всіми передбаченнями припаде на 31 березня. Лейбористи сподіваються великої перемоги в цих виборах.

**КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАНТИ В САНТА ДОМІНҐО СПАЛИЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР** під час святкування 112-их роковин незалежности Домініканської республіки. Демонстранти, що зібрались на одній з головних площ столиці, намагались сформувати похід головною вулицею міста, але американські парашутисти розігнали їх за допомогою слізного газу. Сподіваються, що демонстрації повторяться в понеділок, на коли заповіджено промову по радіо колишнього президента Хуана Боша. Лівиця в Домініканській республіці невдоволена з того, що президент Гектор Гарсія-Годой видалив з країни генерала летунства Хуана де Лос Сантос Сеспедеса і генерала армії Хасінто Мартінеса Арану.

**35 ВИЗНАЧНИХ ІНДІЙСЬКИХ ГРОМАДЯН ЗВЕРНУЛИСЬ ДО УРЯДУ** з вимогою відкликати надзвичайні повновласті для уряду, що були ухвалені в 1962 р., коли то Китай загрожував кордонам Індії. У своїй петиції до президента Сарвепалля Радгакрішнана і прем'єра Індіри Ганді індійські провідники вимагають привернення повних громадянських прав 470 мільйонам індійців, які — на їх думку — від 1962 року живуть в обставинах, що характеризують „поліційну державу". Надзвичайні повновласті дозволяють індійському урядові арештувати і в'язнити кожного без судового присуду шість місяців.

**ФРАНЦІЯ ВИМАГАЄ** перш-за-все полагодити справу Спільного Ринку відносно сільськогосподарських продуктів заки дискутувати про світові тарифи зі З'єднаними Державами Америки. Про це заявив французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мюрвіль на початку дводенної міністеріяльної наради в Брюсселі. Міністер Кув де Мюрвіль поставив теж вимогу президента Франції де Голля, щоб замінити президента екзекутиви Спільного Ринку німця Вальтера Гальштайна. Це вимоге Франція сере участь у засіданні Спільного Ринку від восьми місяців, коли то французький делегат покинув цю установу, вимагаючи більших повновластей для Франції.

## ЗДА з успіхом здійснили перший пробний лет в програмі Аполло

Кейп Кеннеді, Флорида. — 26-го лютого за допомогою ракети Сатур 1-Б випущено перший космічний корабель в програмі Аполло, який впродовж 40 мінут пролетів 5 500 миль і впав на Південному Атлантику на південний схід від острова Асеншен (Вознесіння), тільки 38 миль від того місця, яке передбачали науковці. Цей корабель - кабіну витягнули з води за допомогою гелікоптеру, які були на літаконосці „Боксер". Д-р Джордж Е. Мюллер із Крайової Аеронавтичної і Космічної Агенції заявив, що лет кабіни був вповні успішний і щасливо почав серію летів у програмі Аполло, яка має перед 1970-им роком завезти американських астронавтів на Місяць. Кабіну виннула вгору ракета Сатурн 1-Б, яка с довга з усіма своїми частинами на 225 стіп, і яка важить — 1 600 000 фунтів. Ракета Сатурн 5, яка викидатиме вгору космічний корабель з трьома астронавтами в 1969-му році, буде довга на 362 стопи і важитиме — 6 100 000 фунтів. Проголошена президентом Кеннеді програма висилки астронавтів на Місяць складалась з трьох частин. В першій частині Меркурій висилали в Космос одного астронавта; в другій частині Джеміні кружляють довкола Землі завжди по два астронавти. Програма Меркурій закінчилася в травні 1963-го року. Програма Джеміні має вже за собою сім летів із усіх 12-ох. В цій програмі відбувся 14-денний лет із зустріччю двох кабін в космосі. Хоч проєкт Джеміні ще не скінчений, то вже 26-го лютого здійснили перше випущення кабіни без астронавта в проєкті Аполло. Ця проба вдалася, і дальші випущення в серії Аполло будуть відбуватися одночасно із запланованими, ще нездійсненими, летами в проєкті Джеміні. Повітряний корабель Аполло летів 5 500 миль 40 мінут, щоб вернутися до Флориди на літаконосці Боксер він потребуватиме 8-ох днів, і аж 10-го березня науковці докладно зможуть оцінити всі подробиці цього першого успіху з 26-го лютого ц. р.

*Величезна, 45,900-фунтова ракета „Сатурн ІВ" серед великого гуку вилітає із своєї бази в Кейп Кеннеді. Випущену на цій ракеті порожню космічну кабіну „Аполло", що має завезти людину на Місяць ще перед закінченням цього десятиріччя, видобуто 3 години після випуску з Атлантійського океану.*

## Секція тіла виявляє, що Віктор Кравченко вбив себе пострілом в голову

Ню Йорк. — Секція тіла Віктора А. Кравченка, переведена д-ром Джаном Ф. Давліном, виявляє, що колишній совєтський офіцер, який в 1944 році вибрав був волю і залишився в ЗДА, застрелив себе своїм револьвером, на який він мав дозвіл. Кравченко застрелив себе в п'ятницю, 25-го лютого в своїм мешканні під числом 14, 69-та Схід вулиця. Перший довідався про це самовбивство приятель покійного, Роберт С. Клер, який вийшов був від Кравченка, щоб купити йому кілька протичок до чищення люльки. Коли Клер вернувся з протичками, то Кравченко вже лежав скровавлений на землі. Негайно повідомлено про це поліцію і лікаря. Кравченко ще жив якийсь час, помер, одначе, в амбулянсі, по дорозі до шпиталю Ленокс Гілл. Кравченко мав 61 рік. Преса підкреслює, що він був в небезпеці життя перед 1-им квітня 1944-го року, коли він зірвав із СССР та просив азилю у ЗДА. Він був членом совєтської заготівельної комісії, коли вибрав свободу під час другої світової війни, коли війна велася ще в Одесі, і коли американські й англійські збройні сили ще не почали були інвазії у Францію. Кравченко переїхав до Ню Йорку, де жив досі під прізвищем Пітер Мартин. Совєтська амбасада назвала тоді Кравченка „брехуном" та „злочинцем", але він себе оборонив проти закидів совєтської влади і написав та видав в 1946-му році книжку під заголовком „Я вибрав свободу", яка була довгий час „бестселлером" і принесла авторові гроші. Приятелі Кравченка оповідають, що він був у фінансових клопотах в останньому часі і був у психічній депресії. Він залишив односторінкову записку, в якій висловив невдоволення з війни у В'єтнамі та із становища небілого населення у ЗДА. Кравченко був жонатий і розведений.

## Пригадують совєтське скритовбивство Степана Бандери і Лева Ребета

Ню Йорк. — Місцевий „Джорнел Америкен енд Сан" у своєму виданні з неділі, 27-го лютого, помістив статтю своїх співробітників П'єрра Гусса і Гелен Суттон, в якій у зв'язку зі самогубством Віктора Кравченка пригадується совєтське скритовбивство провідних діячів українського визвольного руху сл. п. Степана Бандери і д-ра Лева Ребета. „Сьогодні — пишуть згадані автори — не грає великої ролі, що було причиною насильної смерти втікача зі Совєтів: убивство, самогубство чи нещасливий випадок: вдуливий спостерігач завжди підозріватиме скритовбивство, навіть у випадку найбільш невинної серцевої атаки... Автори, доказуючи можливість скритовбивства також у випадку Кравченка, пригадують, як то „совєтський шпигун і політичний скритовбивник Богдан Сташинський признався до вбивства двох видатних українських націоналістичних провідників при допомозі ціянідової пістолі.. Його жертвою впали анти - комуністичні лідери Степан Бандера і Лев Ребет в Мюнхені в 1957 і 1959-му роках і початково вважалося, що вони вмерли внаслідку серцевої атаки".

### В. ОМЕЛЬЧЕНКО — АСИСТЕНТ ПРОФЕСОРА ІСТОРІЇ

Ню Йорк. — Молодий історик Василь Омельченко заангажований асистентом професора у Гантер Коледжі в Ню Йорку при катедрі історії.

## Дискусія Гомфрі-Кеннеді на тему В'єтнаму

Вашингтон. — Віцепрезидент Гюберт Г. Гомфрі і демократичний сенатор з Ню Йорку Роберт Ф. Кеннеді висловили свої погляди на справу війни у В'єтнамі, головно на тему участи В'єтконгу в коаліційному уряді Південного В'єтнаму в неділю на двох окремих телевізійних програмах, що їх спонзорували агенції СіБіЕс і ЕйБіСі. Кеннеді повторював вже раніше висловлений погляд, що В'єтконг треба вже тепер запросити до участи в уряді в Сайгоні, бо лише в той спосіб можна притягнути комуністичних партизан до переговорів. Кеннеді сказав, що американський уряд мусить запевнити В'єтконгові участь в адміністрованні Південним В'єтнамом після виборів, що повинні відбутись у висліді переговорів. Гомфрі підтримував вільні вибори у Південному В'єтнамі, але висловився проти того, щоб американський уряд брав якінебудь зобов'язання щодо участи В'єтконгу в майбутньому уряді. Це вже справа самого В'єтконгу порішити, в який спосіб включитись у політичне життя країни після закінчення переговорів. Кеннеді обстоював раніше висловлену думку, що В'єтконг мусить дістати запевнення про участь в адміністрації країни заки згодиться запрестати війну. „Якщо ми хочемо переговорювати про мир, — говорив сенатор Кеннеді — тоді мусимо бути реалістами і розуміти, що комуністи і всі ті сили, які стоять проти нас, можуть змінити тактику, якщо дістануть місце в адміністрованні Південним В'єтнамом". В той спосіб Кеннеді доражджав визнати В'єтконг, що має назву Національного Визвольного Фронту. Гомфрі доказував, що цей визвольний фронт є лише агентурою комуністичної Північного В'єтнаму і може брати участь у переговорах, як член північно - в'єтнамської делегації. Гомфрі також заперечував твердження Кеннеді нібито в самому американському уряді є розходження щодо політики в Південній Азії. Американський Віце-президент заявляв, що немає ні найменшої різниці поглядів в уряді, як вести політику супроти комуністичної агресії в Азії. Кеннеді не згадував у своїй дискусії про Ляос, та Гомфрі полкикувався на Ляос, кажучи, що саме в тій країні найкраще видко, до чого може довести участь комуністів в коаліційному уряді. Як відомо, в Ляосі комуністи викликають раз-у-раз заворушення, підтримувані військовими з'єднаннями, які перефільтровують із Північного В'єтнаму. Сенатор Кеннеді у своєму виступі намагався бути зрівноваженим і спокійним, а віцепрезидент Гомфрі був рішучий і часто вдавався до саркастичних висловів. Дискусія цих двох політиків може нагадувати відому передвиборчу дискусію кандидатів на американського президента — покійного президента Джана Кеннеді і колишнього віцепрезидента Ричарда Ніксона. Сенатор Кеннеді і віцепрезидент Гомфрі це два потенціяльні кандидати на президента ЗДА в 1972 році, якщо до того часу затримається на цьому уряді президент Джансон. Республіканці висловились критично про цей двобій майбутніх двох кандидатів демократичної партії на пост президента ЗДА, заявляючи, що вони „коштом американської закордонної політики намагаються підтягти свій приватний престиж" та й бентежать публічну опінію.

## Червоні партизани безуспішно намагаються заблокувати водний шлях до Сайгону

Сайгон. — В неділю, 27-го лютого, комуністичні партизани у Південному В'єтнамі безуспішно намагалися заблокувати важливий для американського воєнного постачання водний шлях до столиці Південного В'єтнаму, Сайгону, відкривши гарматній вогонь на торговельний корабель на річному каналі. Корабель щасливо доплив до Сайгону. Це вперше червоні партизани обстрілювали на цьому каналі чужий торговельний корабель, бо про який мова, набежав до Гонг Конгу. Корабель обстрілюнтано на вузькому річному каналі 22 милі від Сайгону і якби б партизанам було пощастило його затопити, то вони на деякий час були б заблокували цей канал та перервали на ньому американське постачання щонайменше на кілька тижнів. Цей канал іде здовж ріки Сайгон зі Сайгону - міста до Південнокитайського моря. На інших фронтах — якщо про такі можна у В'єтнамі говорити — прийшло до затяжної битви між військами американських вояків з 173-ої парашутної бригади з комуністичними військами 20 миль на північ від Сайгону. Битва тривала шість годин і американці мали імовірно понесені втрати в пораненних, попавши в комуністичну засідку. Американська авіяція продовжувала важке бомбардування військових об'єктів, зокрема шляхів постачання в Північному В'єтнамі.

## Шеф Станиславівського Гестапо Крюгер перед судом

Мюнстер, Німеччина. — У половині квітня тут перед західньо - німецьким судом стане 18 злочинців, колишніх членів СС і „зіхергайтсполіцай", які в 1941-43 роках діяли в Станиславові та близьких районах. Їх обвинувачують у безпосередній участі масових і поодиноких екзекуцій жидівського населення. У Станиславові за час німецької окупації мало згинути коло 120 тисяч жидів.

Між обвинуваченими є колишній німецький командант станиславівського Гестапо Крюгер. Завданням Крюгера було „остаточно розв'язати жидівську проблему". Першими жертвами впали 600 лікарів, правників і рабінів. У жовтні 1941 р. упродовж лише одного дня німецька поліція розстріляла 12.000 осіб. Це й був початок кривавої плянової акції в Галичині.

У судовому процесі візьме участь 180 наочних свідків.

Документи досі проведеного слідства зібрані в 32 томах (8.000 сторінок машинопису).

Крюгер давався добре в знаки й українцям під час війни і напевно доведеться йому відповісти і з азсі злочини доконані на українському населенні.

### БАНДУРИ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ

Бандури для підлітків почала випускати Львівська музична фабрика. Автором цієї конструкції є викладач консерваторії В. Герасименко.

У бандури достатня сила звуку, добрі акустичні дані. Струни мають м'яке натягнення і дуже чутливі. Виготовляється вона не з суцільного шматка деревини, як звичайно, а з окремих клинків. Це дає змогу спростити технологію виробництва, в кілька раз зменшити вагу інструменту.

Мистці дають бандурі високу оцінку. („Молодь України" з 25 січня).

## Адвокат Іван Флис переобраний на голову Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Ню Йорку

Ню Йорк. (РСГ) — У п'ятницю 25-го лютого в залі УНДому відбулися Річні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, в результаті яких адв. Іван Флис був переобраний на голову цього Комітету. Відбули ці важливі союзові наради адв. Флис, а гол. секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох виголосив доповідь про працю і успіхи УНСоюзу в 1965 році. Доповідач познайомив приявних з рядом статистичних даних, в яких ствердив, що округа Ню Йорк здобула четверте місце в минулорічній членській кампанії під оглядом числа приєднаних членів та займає друге місце відносно кількости членів. Д-р Ярослав Падох заявив, що минулорічний успіх у приєднуванні нових членів є найбільший за роки, коли припинився приплив нової імміграції. Такі успіхи запевнюють, за словами д-ра Падоха, постійний ріст УНСоюзу. Після доповіді провід зборами перебрав Степан Ковальчук на час виборів нової управи. Номінаційна комісія в складі: д-р Василь Вишиваний, Марія Демидчук, д-р Василь Палідвор, Михайло Салдан і Володимир Клозник виготовила листу кандидатів до Управи Окружного Комітету в такому складі: адв. Іван Флис — голова, д-р Василь Вишиваний і Марія Демидчук — заступники голови, д-р Роман Голіят — секретар і пресовий референт (укр. мови), Василь Цюпа — секретар (англ. мови), Марія Душник — прес. референт (англ. мови), Петро Кучма — касир, Володимир Клозник — імпрезовий референт, д-р Олександер Соколишин — член Управи. Організаційна Комісія : д-р Іван Сарант, проф. Іван Василишин і Степан Ковальчук. Контрольна Комісія: д-р Василь Палідвор, полк. Петро Содоль -Зілинський, і радн. Богдан Ластовецький; заступники — Іван Малець і Василь Троць. Приявні одноголосно одобрили вибір нової Управи. Головний предсідник УНС Йосип Лисогір у своєму слові познайомив приявних з ростом УНСою-

*(Закінчення на стор. 3-ій)*

### ІВАН ТЕЛЮК ВЗЯВ УЧАСТЬ У НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ню Гейвен. — Відомий діяч Українського Народного Союзу проф. Іван Телюк взяв участь у науковій конференції, влаштованій Американським Інститутом Банкових Смінарів, 8 лютого в Ню Гейвені, на тему: „Вплив політики позичок Нюгейвенської округи на місцеву і вседержавну економію". Проводив дискусією голова департаменту економії стейтового університету в Конектікат проф. Кларк, а участь в дискусії брали професори економії з університету в Бріджпорт і Мідельтавн, Стовк і Фогел.

## *НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ*

**(Що пишуть комуністичні газети в Україні)**

### МОЛОДЬ ІДЕ ДО ЦЕРКВИ

Редактор „Молоді України" в своєму часописі з 25 січня пише про нові совєтські обряди та боротьбу проти релігії на Тернопільщині: „За останні два роки кількість вінчань у церкві зменшилася на чверть. У селах Сновидів, Бучацького району, Вишнівці, Збаразького району, від церкви відірвано більше, як десять юнаків і дівчат. Велику атеїстичну роботу провадить Шумська агітхультбригада". . .

Але . . ., — не може приховати редактор, — в ряді районів церкви поповнюються за рахунок молоді. Хіба не про байдужість окремих комсомольських організацій свідчить те, — пише він, — що комсомольська організація колгоспу ім. Суворова, Збаразького району, протягом минулого року зовсім не зросла, в той час, як до церкви почали ходити 12 молодих людей.

### КРУЖЛЯЮТЬ МОВ СУПУТНИКИ ПО ОРБІТАХ

Автобус наближається до центру шахтарської столиці — міста Донецького.

— Звідки і куди?! — крикнув до свого друга вихский парубок, втиснувшись у густий натовп пасажирів.

— Із шахти Абакумова до центральної крамниці. А ти, Грицю?

— А я навпаки — з центральної крамниці до шахти Абакумова.

Мешканці Донецького, — розповідає власний кореспондент „Молоді України" (часопис з 19 січня), — мусять їздити одним автобусом у протилежних напрямках, бо сісти на автобус на кінцевій зупинці неможливо. Ось і кружляють, немов супутники по орбітах.

Годинами тупцюють люди на майдані, що біля центральної крамниці. Ллє дощ, сипле сніг, обпікає обличча крижаний вітер — автобуса немає.

Нарешті підійшов. Спалахує сутичка. Переможцями, звичайно, стають ті, у кого більше сили та нахабства. Перевантажений автобус, рушає. А на майдані залишаються сотні людей. Дошлі господині підбирають розсипані яблука і розчавлені яйця, парубки шукають капелюхи і відірвані ґудзики . . .

### „У ДУСІ БЕЗЗАВІТНОЇ ВІДДАНОСТИ"

У Києві тк Львові 27 січня ц. р., подає „Молодь України" 28 січня, відбулися партійні конференції військових округ. На конференції Прикарпатської військової округи у Львові виступив міністер оборони СССР маршал Р. Малиновський, який зажадав „зкбезпечення високої бойової готовости військ, зміцнення військової дисципліни, поліпшення виховання вояків у дусі беззавітної відданости партії та Совєтському Союзові".

### ГОРШКИ, ХМИЗ, СОЛОМА І САЖА . . .

Як виглядає колгоспна дійсність у селі Борщівці, Лановецького району на Тернопільщині, довідуємося з нарису П. Якименка в „Радянській Україні" (28 січня).

. . . Кури пурхають. Спиняються і скубуть траву, а над вечір стають рядком під стріхою. Господині -годувальниці (розповідається про Онисю Черняк, чоловік якої поліг на війні. — Ред.) . А вона приходить, як завжди, пізно. Весною — з сапою на плечі, восени — з лопатою, як постудениє — з вилами. В руці — бувалий рогозяний кошик.

А ввечорі роздуми Онисі: — Ой, чого ж це я ніби до смоли прискипіла на цій ланці?! . . . Швидко онуки поприбігають. Треба вечерю варити. Хоч би скорше вичута приходили. Може не йшла б думка в голову: скільки літ моїх в горщки мар вилетіло. Піч, горшки, хмиз. Солома на розпал. Сажа в комині . .

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

## Толеранція — сила демократії

Що інше опозиція, а що інше жалюгідний чи навіть злочинний вибрик. Наприклад, відомо, що існує в Америці ціла ліберальна течія, яка не погоджується з актуальною політикою президента Джонсона супроти В'єтнаму, а в Сенаті сенатори Вейн Морс, демократ з Орегону, Ернест Ґрунінґ, демократ з Аляски, чи голова Комісії закордонних справ сен. Дж. Вільям Фулбрайт, демократ з Арканзо, віддавна виступають з опозиційними заявами. Становище Уряду з'ясував минулого тижня Аверелл Гарриман: „Ми визнаємо право не погоджуватися з нашою політикою, але застерігаємо собі право не погоджуватися з тими, які не погоджуються з нами".

Однак, толеранція американських властей стосується навіть таких осіб, яких ніяк не можна б уважати тільки за „опозиціонерів". Ось, наприклад, минулого тижня під час промови Президента на бенкеті у „Валдорф Асторії" в Ню Йорку вискочив на крісло 51-літній Джеймс Пік, скинув із себе піджак і показав усім білу сорочку, на якій був виписаний напис „Мир!". Він відомий поліції, бо його вже багато разів арештували за подібні вибрики. На той бенкет можна було легко дістатися, замовивши заздалегідь поштою квиток за 25 дол. Поліція, яка перевіряла документи прнявних і переводила поверховний обшук, чи хтось не має при собі зброї, зміркувала, що Джеймс Пік може „накоїти клопоту", але не перешкоджала йому сісти за стіл. Тепер закидають йому „заколочення спокою", а що бився з поліціянтами, то й „спротив владі".

Інший приклад ще драстичніший. З Каліфорнії прибув до Ню Йорку 27-річний Роналд Рамзі, який накручує на записно-магнетну стрічку заклики до американських вояків у В'єтнамі, щоб вони відмовляли послуху командантам, і пересилає ті стрічки через Прагу до Ганою, де надають їх через радіо. Американські власті знають про це, в газетах появилися світлини бородатого Рамзі і навіть інтерв'ю з ним, в якому він називає себе зразковим патріотом! Американські власті пояснюють, що вони не притягають до відповідальности Роналда Рамзі за протидержавну діяльність з двох причин: він, мабуть, ненормальний, і — його пропаґанда дає протилежні наслідки до тих, що їх він хоче мати, бо американські вояки сприймають ті заклики з комуністичної радіостанції в Ганої, як ворожу затію, яка в найменшій мірі не послаблює вояцької моралі.

На доказ правильности такої найдалі посуненої толеранції до різних опозиціонерів американські газети наводять історію 26-річного мурина-пацифіста Вінстона Белтона. За вперту відмову йти до війська і за демонстративну голодівку у війську засуджено того пацифіста на рік в'язниці. Однак, його переконали, щоб він, як фаховий радіомеханік, перейшов короткий військовий вишкіл і погодився поїхати на південнов'єтнамський фронт. Так він і зробив — а за півроку його підвищили у військовому ступні і, на внесення команданатури, скасували в'язничний засуд. На фронті він поводився, як герой, і з презирством говорив про тих, що його намовляли демонструвати проти війни у В'єтнамі.

Можна обурюватись на деякі вибрики, можна обурюватись на зловживання різними становищами — наприклад, університетськими катедрами — для ширення баламутних теорій. Але треба ствердити давню правду: толеранція у відношенні до противників є силою демократії, так само, як нетерпимість і сектантство є ворогом вільної людини, що має привілей говорити те, що вона думає.

## Нова п'ятирічка — новий обман

Совєтські п'ятирічки — це не лише вислід політики плянованої економіки, але й — що важливіше для режиму — гіпнотизування пересічного громадянина, що в майбутньому житиметься йому краще. Згідно з доктриною Маркса, інтерпретованою Леніним, вся економіка СССР іде в напрямі комунізму. Цю „історичну ролю" виконує Совєтський Союз за допомогою п'ятирічок. На початку кожної п'ятирічки комуністична партія ставить перед підсовєтськими народами завдання, що їх вони мають виконати, щоб дійти до комунізму. Із закінченням п'ятирічки заповідають нову, знову ж як шлях у комунізм. Ось недавно закінчився довгий період хрущовської семирічки, і підсовєтські народи ще не вспіли відітхнути, як їм подаровано нову п'ятирічку. В попередніх роках у звітах про п'ятирічки говорилося передусім про їх „успіхи". В цьому році совєтська преса здобулась навіть на визнання неуспіхів. У директивах 23-го з'їзду ЦК КПСС відносно нової п'ятирічки сказано, що „в ході виконання семирічного пляну виявились серйозні недоліки в розвитку окремих ділянок економіки".

Це визнання не є вислідом конструктивної самокритики. Вже задовго триває зорганізований похід у комунізм, і совєтський громадянин може запитати, а коли ж ми у той комунізм, що принесе рай на землю, увійдемо?

Та й у плянах нової п'ятирічки вже не говориться про те, що у її висліді Совєтський Союз увійде в добу комунізму. Офіційний комунікат дуже скромний і передбачає лише, що ця п'ятирічка, яка має закінчитись в 1970 році, мусить виповнити ті прогалини, що їх не виповнила остання семирічка. Ні згадки про те, що нова п'ятирічка має завести СССР у комунізм, і лише лаконічно говориться про перевагу соціялізму. Яка ця перевага, можна побачити, порівнявши совєтську економіку із західньою.

Годі переповідати докладно п'ятирічний плян, що зайняв майже шість повних сторін битого друку совєтських офіціозів. Треба лише звернути увагу на те, що в цьому пляні відступлено також місце Україні, що — як „суверенна республіка" — повинна за всіма правилами здорового думання мати свій власний плян і власну економіку. Та Україна цієї власної економіки позбавлена і не має права на власне плянування. Що більше, у загальному пляні їй визначено підрядну ролю, як допоміжного чинника в господарському плянуванні СССР. Отже Україні призначено видобути більше вугілля, нафти і газу, випродукувати більше сталі і інших металів. Україна у п'ятирічному пляні має піднести врожай пшениці, гречки, цукрового буряка, включити в експлуатацію всі терени, що ще лежать облогом. Всі ці завдання — як видно — має вона виконати не для свого власного розвитку, а для потреб всього СССР. Навіть електрифікацію залізничої лінії Москва-Київ-Львів-Чоп заплянована для вигоди не України, а Москви.

Щораз більша експлуатація України в черговому п'ятирічному пляні дуже вимовна. Натомість Україна мусить іти в хвості загального совєтського плянування, що вже майже п'ятдесят років обіцяє народам добробут і щастя.

## ЧИ ЦВІТУТЬ КИЇВСЬКІ КАШТАНИ?

Зійшлися емігранти з усіх кінців України на літературний вечір, присвячений Києву. Відчитано настроєві нариси, вибрані поезії про столицю. Віджив в ілюстраціях і поясненнях відомого мистецтвознавця Княжий Київ, Київ Гетьманщини, Київ сучасний. Пішла розповідь про період великої руїни Києва в добу Постишева. Світлини церков - красунь перед руїною і обідрані бані цих же храмів по розгромі. Не залишилось сліду із мурів. Варвари — і Андрій Боголюбський, і Батий — не знали ще динаміту, варвари двадцятого віку вже знали.

Щез Михайлівський монастир, Братський монастир на Подолі, Військово - Миколаївський Собор, побудований ще гетьманом Мазепою, ні сліду з Десятинної церкви, Китаївського монастиря, Трьохсвятительської церкви, Успенського Собору... Список довгий, поповнений ще руйнуваннями з періоду другої світової війни. Румовища, дорогоцінні фрески між купами каміння й цегли...

Голос доповідача дрижить. Знищено 48 церков. Люди витирають сльози... Сумно. І дивно. Дивно, що так мало пишеться у нас про це. І шкода, що на тому вечорі було лише кількадесят людей, а не тисячі.

Є в нас група діячів, що взялися щиро ставити пам'ятники окружним чи повітовим столицям. Зібрано, впорядковано й видано чимало матеріялу про більші та менші міста, як Львів, Перемишль, Коломия, Тернопіль тощо. Для історика тут багато цінного матеріялу... Але де ж решта України? І невже забуто про столицю?

Не забуто, але... Зустрічають емігранти молодого київського поета - пропаґандиста на відвідинах за океаном і запитують, чи... цвітуть київські каштани?

Так, київські каштани цвітуть, як і цвіли. Широкий, величний зелений відбудований Хрещатик, і квіти милують око туриста у скверах і парках. Нема лише кому розказати, що під цими клюмбами лежать кістки тисяч вимореннх голодом українських селян... Приманять вухо туриста звуки оркестри від Аскольдової Могили, з танцювальної естради в Парку Культури і Відпочинку. І навіть не подумається йому, що тут же лежать Крутянські Герої, що на їхніх кістках, залитих бетоном, гуляють обивателі.

І що ж це таке — Київ, коли не згадувати того, що даровано йому Богом і природою — Славуту, Труханів острів, Володимирську гірку і оті каштани? Яке обличчя цього міста? Яку історію вписано на його вулицях, у камені, в граніті, в будівлях і храмах, у пам'ятниках і майданах, щоб ім'я те стало символом, як символом є Рим і Париж, Лондон і Вашінґтон, Прага і Мадрид?

Протягом століть вирізьблювалося обличчя Києва храмами богомільних князів, чернецтва, щедрих гетьманів, дарами Київських Братств, ділами кирило-мефодіївських братчиків, універсалами Центральної Ради. І століттями йшли на нього орди Андрія Боголюбського, Батия, Муравйова, Постишева, гітлерівських полчищ, затираючи його обличчя, спотворюючи його...

Візьміть сучасне розкішне совєтське видання для туристів. Що ж таке Київ? Це — Арсенал, Жовтневий Палац Культури, пам'ятник Леніна, пам'ятник Ватутіна. Тут будинок, в якому жив Горький! І ще пам'ятка історична: будинок, у якому в 1706-1707 роках перебував Петро Перший! Ще трохи, і напишуть: „А тут спала Катерина Друга"!

Ось вам історія Києва. Невже ж можна погодитися з таким спотворенням? Невже ж справді стільки й осталося в душі еміґранта, що спогади про київські каштани? Невже ж не знайдеться ніхто, щоб показати обличчя столиці України чистим, незатертим, у всій його історичній величі?

Про знедолену нашу столицю написано чимало статтей. Маленька книжечка Л. Форостівського „Київ під ворожими окупаціями" насичена датами, матеріялами, статистикою, але це — тільки шкіц. А де ж велике репрезентативне видання?

Картина нашої неуваги до своєї столиці була б справді понурою, якби не прояснювало її одне видання, що ґрандіозністю задуму і досконалістю виконання майже зовсім виповнює зяючу прогалину. Це — почате ще в 1954 р. видання проф. Олекси Повстенка, колишнього керівника Києво - Софійського музею - заповідника, архітекта, автора відомої „Святої Софії". Видання проф. О. Повстенка „Золотоверхий Київ" (Zolotoverkhyj Kyiv, P.O. Box 3284, Washington, D.C.) відоме з перших зошитів невеликій кількості людей. Про нього пора заговорити на повен голос, бо твір готовий і появиться незабаром окремим виданням.

Багато ілюстрована книга про столицю України вмістить у собі розділи про великокняжий Київ 10-13 століть, Київ за переходової доби 14-16 ст., Київ гетьмансько - козацької доби, Київ 19-20 ст. У творі понад 500 ілюстрацій, репродукцій з першорядних фотосвітлин найвидатніших святинь українського народу. Там чудові краєвиди України, архітектурні ансамблі, найкращі вулиці, площі, парки, мальовничі види Дніпра. Під кожною ілюстрацією пояснення в українській і англійській мовах.

Цей твір - діло рук одної людини, охопленої любов'ю до своєї столиці, любови, поєднаної з великим знанням, незрівнянним мистецьким смаком. Це справді нерукотворний пам'ятник нашій столиці, у ньому унікальні матеріяли, що збереглися чудом від знищення. Він повинен стати настільною книгою кожного еміґранта-українця, бо в ньому воскрес знову Київ з чистим, незатертим обличчям у всій своїй історичній величі.

**Гр. Скит**

Денис Квітковський

## ТРЕТІЙ ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ

Праця Івана Панчука „Шевченків тестамент" в англійській мові* це, побіч пам'ятників Шевченкові у Вінніпеґу й у Вашінґтоні, чи не найкращий третій пам'ятник Великому Українцеві поза рідними землями, в останніх роках.

Праця призначена для англомовного читача, і в цьому напрямі вона блискучо виконає своє завдання, якщо ми зуміємо відповідно її поширити. Але написана вона з таким великим знанням предмету, з такою любов'ю, що й український читач знайде в ній багато оригінальних думок та інспірацій. Духовий образ Шевченкового заповіту намальований на широкому тлі не тільки української історії, географії та культури, але й загальнолюдського духа в його шуканні правди.

Працю попереджує портрет Шевченка (фото 1860 р.) й знімки Шевченкових пам'ятників у Каневі і Вашінґтоні. Далі йде передмова, в якій автор звертає увагу на трудність перекладу Шевченкового „Заповіту". Ані один переклад „Заповіту" на англійську мову, почавши від 1880 р., не є повністю вірний. Це саме можна сказати про його переклади на кругло 50 інших мов. Тому, пише автор, „супровідні коментарі мають на меті дати фон, вихідні заложення для кращого вгляду, кращого розуміння значення поодиноких ключових слів, ідей і висловів, як також описати деякі почування й образи, що їх вони викликають в українського читача".

Праця присвячена пам'яті авторової матері, яка читала йому „Кобзаря" ще в дитинстві на фармі в Манітобі, і пам'яті вчительки його матері на Буковині, письменниці Євгенії Ярошинської.

Після передмови і репродукції автографу „Заповіту" Шевченка йдуть такі розділи: Тестамент (Заповіт); Поезія Шевченка; Шевченко як національний герой; „Три літа"; Різдво — 1845; Біблійні впливи; Могили; Степ; Дніпро; Україна: назва, територія, нарід; Краса України; Україна — панорама; Україна під царями; Україна під комісарами; Шевченкова Україна. Під Цим Знаком; Список опублікованих англійських перекладів „Заповіту" Шевченка.

Для своїх коментарів до „Заповіту" Шевченка — а в ньому криється вся Шевченкова національно - політична філософія, — Іван Панчук кличе до помочі не тільки плеяду ґіґантів духа англо - саксонського світу, як теж не тільки українських учених, особливо шевченкознавців, почавши від Куліша й Костомарова, а скінчивши на Леонідові Білецькому й Павлові Зайцеві, але й вироки Найвищого Суду ЗДА...

Іван Панчук у цій книжці виявив себе не так українським патріотом, як надзвичайно совісним дослідником та блискучим адвокатом. Він ясно ставить проблему, збирає багатий доказовий матеріял і успішно заступає свою справу перед трибуналом історії. Його мова гарна, речева й кольоритна.

„Заповіт — це чудова лірична поема, зложена з трьох восьмилінійних строф, кожна з яких зображує настрій, акцію і перспективу-візію. Витончена єдність трьох строф, нерозлучних, як магічний цикл життя, смерти й безсмертности, символами яких вони є, підносить її літературну вартість, а її чари можна порівняти з псалмами Давида й Лінкольновою Геттісбурзькою промовою" (ст. 15).

Або: „Заповіт" висловлює прагматичні та ідеалістичні думки, значення яких набрали ідеологічної вартости впарі з зростаючою популярністю поеми. „Заповіт" співається як національний гимн, інтонується як реквієм. Він був прославлюваний як проклямація незалежности. Він був проголошуваний як спадщина надії й відваги. „Заповіт" вітали як провісника національного відродження, як сурмовий заклик до зброї. На нього покликалися як на революційне гасло, його співали як Тиртеанський пеан повстання. На нього покликалися як на українське кредо, українське вірую в остаточний тріюмф правди й справедливости".

Запас, кольорит і нюанси англійської мови, якою користується автор, такі багаті, що не раз тяжко знайти для них український відповідник. Шевченко, який так любувався у нюансах української мови, був би напевно задоволений мовою, якою користується Іван Панчук, щоб представити його англомовному світові.

Склавши „вступну заяву", адв. Іван Панчук переходить до докладного „представлення" своєї „справи", покликаючи свідка за свідком. У його справі, як сказано, свідчать не тільки українська земля та її історія, не тільки могили й Дніпро, не тільки українські вчені й експерти, але й ціла плеяда неукраїнських світової слави поетів, мислителів, науковців, державних мужів. Вкінці свідчить і сам Тарас Шевченко: історією свого життя, красою своїх поезій, глибиною своєї думки, величчю своєї любови й пророчістю, божественністю своєї віри. Віри в Україну. В її свободу. В її покликання й історичне призначення.

Ніхто дотепер не мав ані відваги, ані підготови саме так ввести Шевченка в історію англосаксонського світу, як це зробив Іван Панчук, канадійсько - американська кров у жилах якого так благородно живить його українське серце...

В своїм „заключнім слові" Іван Панчук твердить: „В аналах українського змагання за незалежність „Заповіт" став звичайною, але елоквентною Евангелією гнобленого. Його лірична домішка реквієму й революційности обернула рабів у завзятих повстанців. Читаний, співаний чи декламований, „Заповіт" оживляв спомини про козацьку репутацію й славу, ляйтмотивом котрих була неустрашима любов до свободи й незалежности" (ст. 131). В „Заповіті" українська нація розпізнала свій голос, свої надії, свої аспірації, знайшла зміст своєї національної гідности й призначення" (там же).

Так, як колись московські царі, так тепер московські комісари намагаються „розвінчати" Шевченка з його ідей національно - політичної незалежности й суверенности української держави. Автор правильно стверджує: „За життя він був таврований, як небезпечний для інтеґральности російської імперії, царського режиму, для встановленої російської Церкви. Комуністичні наслідники царів успадкували їх страх перед Шевченковим націоналізмом. Але успіх Української Національної Революції унеможливив, не дозволив їм зіґнорувати Шевченка як національного героя" (ст. 132). Комуністи скоро „розв'язали" дилему, яку ставив їм Шевченко як націоналіст і революціонер в той самий час, іґноруючи цілком звичайно його націоналізм і вихваляючи та використовуючи його ідеї універсальної справедливости й миру, підкреслюючи його скромне походження та широко цитуючи його палке публічне обвинувачення всяких форм деспотизму" (там же). Але, не зважаючи на всякі перекручування та фальшування правдивих думок та ідей Шевченка, його „Заповіт" був і буде для всіх українців, в Україні й поза нею сущими, „євангелією їх національних цілей, що їх вони рішені в своїх душах здійснити" (там же).

„Заповіт", закінчує свою працю адв. Іван Панчук, це той об'єднуючий символ, під знаком якого і в ім'я якого українська нація переможе — in hoc signo vinces.

**

Цю книжку Івана Панчука повинні прочитати також ті духові малороси, позбавлені всякої національної емоційности й гідности, які бачать у ньому тільки „гльорифікатора козацької бувальщини", проповідувача „ідеї соціяльної волі з анархістичним забарвленням" та „ненависника російського самодержавства". Ця книжка для духових малоросів повинна мати велику переконливу силу, бо писав її не „скажений націоналіст", а уродженець Канади й громадянин Америки, який ніколи не бачив України і не належав не тільки до ОУН, але навіть до УНДО...

Кожний з нас зробить добре українське діло, коли придбає примірник цієї унікальної праці для своєї бібліотеки, а один або й більше примірників як дарунок для наших неукраїнських приятелів. Це буде маленький пам'ятник Шевченкові — кожного з нас. Книжку можливо набути в Адміністрації „Свободи".

* Shevchenko's Testament, by John Panchuk. "Svoboda" Press, Jersey City 1965, p. 146.

Політичні силюетки

## Нгуєн Као Кі

За воєнними звідомленнями і за дискусіями про доцільність участи американських військ у воєнних діях у В'єтнамі забуваємо про справжній в'єтнамський нарід, про його амбіції і його провідників. З цього погляду цікаво пізнати постать прем'єра В'єтнаму Нгуєна Као Кі, який недавно репрезентував в'єтнамський уряд у важливих розмовах з президентом Джансоном на Гавайських островах.

Нгуєн Као Кі народився в 1930 в північній частині В'єтнаму, що тепер є під пануванням режиму Го Чі Міна. Його батько належав до касти мандаринів. Він покінчив Офіцерську Школу в Нам Дінг з найвищими відзначеннями. Був приділений до летунства і виробив собі ім'я завзятого пілота ще за уряду Дієма. Кі не був надто активний в організуванні державного перевороту, у висліді якого упав режим Дієма. Та все ж в новому режимі його позиція почала скоро зростати. Хоч Кі визнавець Будди, він одружився в Парижі з француженкою, яка народила йому четверо дітей. В 1964 році він розвівся з першою жінкою і одружився вдруге з в'єтнамкою, що була стюардесою на літаку. Перед тим, заки в червні 1964 голова держави призначив його прем'єром, Кі був маршалом летунства. У формуванні уряду він зіґнорував старших політиків, а підібрав до свого кабінету однодумців, що бажають остаточного розбиття комуністичного так званого Фронту Національного Визволення. Кі не прив'язує великої уваги до матеріяльних благ, він навіть не має власного авта. Хоч любить веселе життя, відзначається рішучістю і цю рішучість першазве виявляє у відмові починати які-небудь переговори з комуністичним підпіллям.

*ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ*

## ПРО ПІКЛУВАЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ

Прочитав я дві статті про Піклувальний Український Дім, одну д-ра Б. Олесницького („Свобода з 14-го січня) і другу п. І. Коваля (там же, з 25-го січня), — і негайно мені пригадалися дискусії на Конвенції УНСоюзу на цю тему. На жаль, ця справа завмерла тепер, але я пронесі пам'ятаю, як довголітній відділовий урядовець УНС та як кількаразовий делеґат на Конвенції УНСоюзу.

Тепер знов пригадали цю справу вище згадані панове. Д-р Олесницький пропонує, щоб Піклувальний Український Дім був в Ню Йорку або в Джерзі Ситі, Н. Дж., а пан Коваль хотів би, щоб він був на Союзівці. Я вповні підтримую пана Коваля, щоб Піклувальний Дім збудувати на Союзівці.

УНСоюз має на Союзівці всі належні вигоди, і то в літі і взимі. Але бракує там ще дому, де могли б перебувати старці, і де могли б мати потрібну опіку.

Я певний, що коли Головний Уряд позбирає всі пропозиції в справі Піклувального Дому і представить їх Конвенції, то вона напевно погодиться на те, щоб влаштувати на Союзівці Піклувальний Дім для старців.

**Петро Мороз**
Рослиндейл, Масс.

## СВІТОВИЙ БАНК МАВ $72 000 000 ЧИСТОГО ПРИБУТКУ

Ню Йорк. — Світовий банк мав чистого прибутку — $72 000 000 в півроці, який тривав від першого липня 1965 до 31-го грудня 1965, — на $5 000 000 більше, як в тому самому часі 1964-го року. Повний прибуток виносив — $144 000 000, але на відсотки й інші витрати видали — $72 000 000. Резерви Міжнародного Банку Відбудови й розвитку, як називається Світовий Банк, становили 31-го грудня 1965-го року — $957 000 000. В півріччі від 1-го липня до 31го грудня 1965 виплачено 22 позики на суму $555 000 000. Сума всіх позичок 31-го грудня 1965 року становила — $9 000 000 000. Сума повернених позик в тому півріччі становила $87 000 000.

С. Р[illegible]

## ДОЛЯ ІДЕАЛІСТА

(14)

— На цьому поставимо точку! — сказав Семіраміді. — Ти таки нагнала на мене страху. Воно правда, що до часу, до пори збан воду носить. Треба покинути цю гру з небезпеками.

Семіраміда незрозуміло видивилася на нього...

— Цих грошей уже нікому не дамо. Залишимо всі собі. За них накупимо стільки золота, що вистачить не на один, а на два сади. Завтра вранці, до схід-сонця тікаємо. Переїдемо дві-три губернії і там заживемо собі в повній безпеці. Документи вже маю — для тебе і для мене.

Семіраміда розкрила рота, почувши це, але Рекоша запевнив її, що все піде добре, і щоб вона не боялася нічого, і оповів із найменшими подробицями, як уся справа буде переведена. Потім вони повечеряли і лягли спати раніш, ніж звичайно, бо Рекоша був стомлений дорогою, а тікати треба було раннім ранком.

— Я дуже втомлений тією клятою їздою, то не зможу прокинутися сам. Мусиш добре вважати і в свій час розбудити.

— Добре!

А вночі, коли Рекоша, втомлений дорогою і пригорублений солодкими пестощами Семіраміди, міцно заснув, вона втекла! Тихенько встала, нашвидку одягнулася, присіла до стола, написала листа і в ноги... А в листі стояло:

„Прощай, мій коханий Максиме! Я вирішила покинути тебе, щоб не бути співучасницею твоєї незаконної операції з народними грішми. Я відмовляюся від висячого саду, побудованого на крадених грошах. Вертаюся назад до рідного Вавилону і ляжу знов до свого гробу, де вже лежала п'ять тисяч літ коло свого вірного чоловіка — славного царя Нінуса. Семіраміда".

А Рекоша спав іще дуже довго. Проспав годину, коли мав тікати; проспав другу, коли вставав щодня; проспав нарешті третю, коли приходив на службу. Прокинувся, аж коли хтось сильно постукав у двері. Це був чоловік, що його післали службовці, стривожені довгим неприходом Рекоші. Прокинувшись, Рекоша глянув на годинника.

— Семірамідо! Ми спізнилсь! — сказав і скочив на землю. — Де ти там?

А тим часом стукіт у двері повторився. Рекоша кинувся до дверей і відчинив їх. За дверима стояв комітетський післанець.

— Товаришу комісаре, — сказав, — мене прислали довідатись, на коли вас чекати в комітеті.

— Скажи там, що зараз буду. Я з дороги дуже стомлений і проспав усі години. Зараз прийду.

Післанець відійшов, а Рекоша зачинив двері і покликав знову Семіраміду. Ніхто не обізвався. Рекоша переглянув усю хату. Семіраміди не було... Глянув на її одежу, — ані кусника! Сковзнув очима по столі і побачив листа. Вхопив, прочитав і впав на стілець. Упав, приголомшений тяжкою несподіванкою. Жаль за солодкою Семірамідою стиснув за серце, підійшов до горла і бризнув гіркими сльозами:

— Семірамідо, Семірамідо! — зміг тільки вимовити.

На цьому, однак, його нещастя не скінчилось. Втрата Семіраміди не була єдиним лихом, єдиним ударом долі. Передумавши раз і другий утечу коханої, Рекоша побачив, що покищо мусить цю справу відкласти на потім, а тим часом негайно іти до комітету і роздати людям гроші. Сяк-так помився, одягнувся і простягнув руку до полички під писемним столом, куди вчора положив валізочку з грішми. Але поличка була порожня... Валізка зникла. Переглянув усі інші місця. Валізки не було. Тоді кинувся до сховків, де були сховані коштовні речі. Всюди було порожньо — ні золота, ні діямантів, ні дорогих самоцвітів! Навіть ніколи не показувані Семіраміді скритки були порожні.

— Семірамідо! — застогнав Рекоша. — Семірамідо!

Пані Ліда оповідає далі, що цариця Семіраміда не втекла до Вавилону, а залишилась на Україні, де під різними псевдонімами приставала до різних комісарів, осолоджуючи їм життя, а збираючи різні коштовні прикраси. А Рекошу заарештували і взяли на допит.

— Де гроші? — спитали.

— Думаю, що Семіраміда забрала.

— Що за Семіраміда?

— Асирійська цариця, дружина царя Нінуса, основника Ніневії.

— Громадянине Рекошо! Не грайте тут жадних комедій і не стройте дурника. Ця спекуляція вам не поможе. Де гроші?

— Семіраміда забрала.

Рекоша говорив правду, але рідко коли люди вірять правді. Не повірили їй і допитувачі Рекоші, і наказали зробити трус. Перетрясли геть усе, обшукали всю хату, попробивали стіни і під-

*(Закінчення на стор. 3-ій)*

## Нюарк, Н. Дж.

### ВІДЗНАЧЕННЯ СІЧНЕВИХ РОКОВИН

Українська громада в Нюарку і околиці урочисто відзначила річниці проголошення державної самостійности і соборности земель України. Заходами місцевого відділу УКА, що його очолює д-р Володимир Гук, влаштовано святочну академію 30-го січня в Ірвінгтон Гайскул в Ірвінгтоні, Н. Дж. Святочну академію попередили Богослужби в намірені українського народу в наших церквах 23-го січня та підписання проклямацій посадниками міст Нюарку й Ірвінгтону, які проголосили день 22-го січня як День Української Незалежности, в якому вивішено на будинках міських управ українські прапори.

Відділ УККА подбав, щоб академія пройшла якнайкраще і це вповні осягнено. Мимо великої сніговії і зимна на академію прийшли численні громадяни. Програму академії розпочато виконанням американського гимну. Д-р Б. Олесницький виголосив святочне слово про події, що довели до проголошення української державної незалежности 22-го січня 1918 та до проголошення соборности земель України 22-го січня 1919 р. В мистецькій частині сопрано А. Гавдяк відспівала „Думку" Я. Степового, „Думу" О. Бобикевича і „Жита" А. Гнатишина, збираючи заслужені оплески. Виступ молодого і здібного скрипаля Ю. Вожаківського, що відіграв „Еспанську симфонію" Ляльо, тапоє принято оплесками.

Я. Пінот-Рудакевич з чуттям віддеклямував Л. Мосендза „Баляду про побратима". Мистецьку частину завершив виступ об'єднаних хорів Нюарку й Ірвінгтону під диригентурою М. Доботша, які то хори вдало відспівали „Чи Ти мене, Боже" А. Гнатишина з басовим сольом О. Стецури і „Вкраїно мати" — Стеценка. Фортепіяновий акомпаніямент виконали п. М. Цибик і п. Г. Вольц зіграно і з ерудицією.

Мистецьке оформлення сцени виконав Ф. Луцишин зі смаком, чим причинився до піднесення естетичного рівня академії, яку закінчено співом українського гимну.

Наприкінці усієї програми представлено святочній громаді проф. Б. Мартоса, як бувшого визначного співтворця січневих актів і видатного члена державного управління України за тих часів.

Академія пройшла з повним моральним успіхом. Уперше в історії нашої громади Парохи всіх наших церков взяли участь в цьому урочистому відзначенні історичних актів нашого народу, підкреслюючи цим солідарність з цілою суспільністю в її змаганнях за національні ідеали.

В. П.





## Ювілей німецького вченого в УВУ в Мюнхені

Ім'я проф. д-ра Е. Кошмідера широко відоме в славістичній науці. Понад 25 років очолював він Семінар слов'янської філології в мюнхенському німецькому університеті, раз-у-раз публікуючи свої досліди з різних ділянок лінгвістики. Його участь в міжнародному Комітеті Славістів, який улаштовує періодичні Світові конґреси знавців слов'янських мов і літератур, є загальнознана. Але проф. Кошмідер є відомий як давній приятель Українського Вільного Університету, як Член Кураторії УВУ він є активний на протязі багатьох років. Ось чому вирішено в нашій Альма Матер відзначити 70-ліття професора ювілейною врочистістю.

Ювілей відбувся 26 січня й випав вдало. Публіки зійшлося чимало, так що в залі Дому Української Науки довелося поставити приставні крісла. Впадало в очі, що, приблизно, половина прибулих були німецькі вчені з своїми дружинами, решту присутніх становили українські інтелектуали, професори, мистці журналісти. Докторанти УВУ сиділи всуміш із докторантами німецького університету.

Свято відкрив Ректор проф. д-р Ю. Бойко промовою, в якій схарактеризовано житєвий шлях проф. Кошмідера, його наукові заслуги та дав психологічну сильветку Ювілята, представив його перед слухачами, як людину наскрізь гуманну, сердечну, уважну до своїх ближніх. З промови стало ясно, що Ювілят, ще бувши професором Віленського Університету, запізнався з українськими вченими — проф. Огієнком, нинішнім Митрополитом Іларіоном, з проф. Ю. Панейком — і відтоді коло українських знайомих проф. Кошмідера постійно зростало, а з тим і оберталися його славістичні інтереси в бік ближчого пізнання українців. Особлива приязнь в'язала проф. Кошмідера з довголітнім ректором УВУ проф. Мірчуком. Великі прислуги зробив Ювілят Українському Університетові протягом останнього року. Він виявив багато оптимізму щодо можливостей УВУ у справі віднови авдиторного навчання і чимало сприяв, щоб ця віднова успішно започаткувалася. Серед різнородних наукових інтересів проф. Кошмідера притягає тепер також творчість Івана Франка. Сердечними побажаннями здоров'я і многих літ закінчив Ректор, але тут з публіки залунав бадьорий спів: „Многая літа".

Після цього з доповіддю на тему „Е. Кошмідер, як мовознавець" виступив проф. д-р О. Горбач. Осяги Ювілята в деяких галузях мовознавства доповідач назвав „приголомшуюче" видатними. Німецький учений присвятив себе головним чином студіям синтакси, але він має не абиякі осяги й у фонетиці й морфолології, його увагу притягала постійно проблема зв'язку мовного процесу з процесом мислення. Проф. Кошмідер прокладає нові шляхи в науці, ставши на ґрунт структурнотворчого напрямку в мовознавстві, звертаючися до застосування математичної методи в цій ділянці знання. Доповідач показував на прикладах з української мови творчий внесок проф. Кошмідера в науку.

По доповіді виступали промовці з привітами й побажаннями. Декан філософічного факультету Людвіґ-Максиміліянс - Університету проф. д-р Вьолькен висловився: „Ми досі були переконані, що любий Кошмідер належить тільки нам і були горді з цього, але тут ми довідалися, що він належить також і українцям, і я, мабуть, не помилюся, коли висловлю думку, що в першу мить не тільки в мене, але і в моїх колеґ з'явилося еґоїстичне почуття, чому він не належить виключно нам, але по першій хвилині це почуття зміняється іншим, шляхетнішим, і ми радіємо, що Ювілят тішиться такими великими почестями у наших колеґ, в Українському Вільному Університеті."

Привіти закінчилися відспіванням „Гаудеамус". Зворушений Ювілят, що разом з Дружиною одержав у цей момент букет квітів, сердечно дякував, — і що всіх, які проф. Кошмідера не знають ближче, приємно вразило — і дякував досить доброю українською мовою. Ювілей закінчився товариською вечерею, на якій проф. Кошмідер знов сказав зворушливе слово про потребу тісніших наукових контактів поміж ученими обох національностей.

В. Д.

## Східньо-католицькі парохії метрополії Дітройт візьмуть участь в „Дні духовної обнови"

Згідно з духом 2-го Ватиканського Собору ближча співпраця Католицьких Церков східнього обряду набирає щораз то ширших та конкретних виявів. — І так за ініціятивою Української та Рутенської католицьких Парафій (св. священомуч. Йосафата у Варрен, Миш., та Пресв. Серця Христового в Редфорді, Миш., передмістя Дітройту) всі 12 католицьких парохій східніх обрядів, в Дітройтській метрополії задумують відбути в неділю, 6-го березня 1966, спільні одноденні реколекції для мужчин.

Молода Українська католицька парафія св. Йосафата у Варрені, біля Дітройту, парохом якої Впр. о. Єронім Барнич, ЧСВВ., буде господарем отих перших в історії Дітройту, а може навіть і в історії Східньої Церкви на Американській Землі, цього роду реколекцій.

Початок їх буде в год. 9:30 рано, в новозбудованій парохіяльній залі ім. Слуги Божого Митроп. Андрея Шептицького, при співучасті таких представників: п'яхії з халдейського, сирійсько-мелхітського, маронітського та вірменського обрядів, тьох українських парохій, п'ятьох закарпатських парохій, трьох мадярських, двох румунських, і по одній парохії.

Цей гарний і гідний наслідування почин, що його одним із головних промоторів є Всеч. о. Мирон Горняк та п. Михайло Біда (румунського обряду) повинен стрінутися з якнайкращою піддержкою всех українців-католиків метрополії — Дітройт.

В будуччині було б побажаним мати більше подібних зустрічей з нашими братами східніх обрядів, бо лиш спільними силами, працею та виступами зможемо привернути заслужену пошану для нашої Східньої Церкви та східніх обрядів по-серед вірних римо-католицького обряду.

Осягнути цю мету є, понад усякий сумнів, багато легше тепер, після II-го Ватиканського Собору, і при запевненні та щирій підтримці всіх церковних чинників.

Л. Гевко

## Адв. Іван Флис . . .

*(Закінчення зі стор. 1-ої)*

зу та інвестиціями, які до цього часу УНСоюз поробив. Предсідник закликав делеґатів, щоб перестудіювали статут УНСоюзу і ще перед конвенцією висловлювали свої завваги і проєкти змін, які будуть друковані на сторінках „Свободи" і передані під розгляд Статутової Комісії і конвенції.

В звідомленнях уступаючої Управи не було жодних недоліків і полк. Петро Содоль- Зілинський, перевіривши касові книги, запропонував Управі абсолюторію. Присутні одобрили це одноголосно. Новий голова начеркнув плян праці на 1966 рік, а головно на оживлення акції перед конвенцією. Д-р Ярослав Падох закликав всіх союзових діячів взяти участь у недалекому вже $100 бенкеті, що відбудеться в місяці червні на цілі Українського Католицького Університету в Римі, будову якого заініціював наш кардинал Йосиф Сліпий.

Після цього відбулася роздача ювілейних відзнак за участь у членській кампанії 1965 року. Срібні відзнаки з рук обох членів Екзекутиви і голови Окружного Комітету одержали: адв. Іван Флис, д-р Василь Палідвор, за пок. Івана Сидора його наступник — секретар відділу Микола Хоманчук, інсп. Іван Василишин, Василь Цюпа і Ярослав Падох. Вронзові відзнаки одержали: Василь Мандзій, д-р Іван Сєрант, Володимир Квас, д-р Олександер Саноцький, Петро Кучма, д-р Роман Голіят, Марія Демидчук, Марія Душник, д-р Василь Вишиваний, Андронік Копистянський, Іван Пригода.

Збори закінчено спільною перекускою.

## Нагородили Бажана за Енциклопедію

Київ. — „За організацію, підготовку і видання Української Радянської Енциклопедії" — подає „Літературна Газета" з дня 18 лютого — Президія Верховної Ради УРСР надала Миколі Бажанові почесне звання заслуженого діяча науки. Крім цього нагороджено ще 5 інших співробітників цієї енциклопедії почесними грамотами і 14 — грамотами. З нагоди закінчення праці над цією сімнадцятитомовою енциклопедією відбулось спеціяльне зксідання працівників редакції з представниками уряду і громадянства у Києві. На цьому засіданні вказувалось, що це перша загальна українська енциклопедія і вона є „гідним подарунком 23-му з'їздові комуністичної партії та 50-річчю совєтської влади". Славословці забуле, що в умовах „терору панської Польщі" була видана незалежними українськими силами загальна енциклопедія, а тепер на еміґрації видається енциклопедія українознавства, що являється найкращим здобутком української науки. Українська радянська енциклопедія є лише перекладом совєтської енциклопедії і зовсім не інформує, або інформує мало і фальшиво про українське життя.

## ДОЛЯ ІДЕАЛІСТА

**(Закінчення із сто. 2-ої)**

логи, пообдирали лати, порізали все, що далося, обшукали самого Рекошу. Грошей не знайшли ані копійки. Але знайшли в кишені лист від Семіраміди.

— Про які крадені гроші пише оця клята Семіраміда? — спитали Рекошу, прочитавши листа.

— Я сам не знаю.

— А що це за вислий сад?

— Так само не знаю, але в кожному разі це не такий сад, що росте на землі, а такий, що якось висить і гойдається. Вона хотіла, щоб такий сад я збудував їй.

— А де вона ділася?

— Та ж сама написала, що вертається до Вавилону. Мабуть, полетіла.

— Мала літака?

— Ні, не мала.

— А чим полетіла?

— Духом.

Після цього допитувачі передали справу до Че-Ка, бо стало їм ясно, що мають діло з дуже оригінальним симулянтом божевільного. А передача до Че-Ка означає, що про дальшу ролю Рекоші не можна нічого подати, окрім хіба ялових здогадів, нічого не вартих. Що з ним робили й зробили чекісти, ніхто поза самими чекістами не знає. Може щось знав Дзержинський, головний майстер всеросійського Че-Ка, бо пані Ліда каже, що якраз під той час він проїздив через Смілу і на кілька днів задержався там.

Можемо тільки сказати, що ніхто більше не бачив у Смілі Рекоші. І ніхто за ним не побивався, ані батько, ні мати, бо обоєчко вони повмирали ще до революції. Була тільки одна душа, що тяжко сумувала за ним, раз-у-раз плакала, коли була насамоті, і не перестаючи молилася Богу за його душу. Це була бідна Орися . . . Вона ніяк не могла забути свого Максима, свою перщу і останню любов. Так само не могла простити собі, що відкинулась від нього, коли він просив її відновити ту любов. Вірила, що якби була тоді приголубила Рекошу, його дальша доля випала б зовсім інакше.

**(Кінець)**

## В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

**ТРИНАДЦЯТИРІЧНИЙ ХЛОПЕЦЬ В СИДНЕЮ, В АВСТРАЛІЇ МАЛОЩО НЕ ЗАГИНУВ ВІД АКУЛИ**, яка вхопила його за ногу, коли він плавав побіч рибальського човна. Рибалки убили акулу веслом і завезли хлопця равом із акулою, побоюючись відірвати зуби акули від тіла хлопця, до лікарні, де лікарі перевели операцію. Хлопець, що зветься Раймонд Шорт, є у критичному стані, але лікарі сподіваються врятувати йому ноги.

**ЩЕ У ДВОХ ДЕРЖАВАХ ВІДБУВСЯ ПЕРЕВОРОТ:** в Сирії група старшин арештувала голову держави генерала Аміна ель-Гафеза, прем'єра Саляга ель-Бітара й військового міністра Мохаммеда Омрана. Які, властиво, причини того перевороту і хто там тепер при владі — радіо ще не проголосило. — В африканській Уґанді прем'єр Мільтон Оботе повідомив, що він казав арештувати п'ятьох міністрів та що він перейняв в свої руки всю владу. Арештованих міністрів посадили до табору інтернованих. Це ще одна диктатура в нових африканських державах.

**МАРОККАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГАССАН II ПЕРЕВІВ ЗМІНИ** у своєму уряді, однак він затримав на становищі міністра внутрішніх справ і безпеки генерала Мохаммеда Уфкіра, що його кілька днів тому французький президент Шарль де Ґолль одверто назвав на своїй пресовій конференції, як головного автора й організатора схоплення та, мабуть, вбивства марокканського політичного втікача у Парижі, Мехді Бен Барки 29 жовтня мин. року. Де Ґолль виразно заявив, що затримання Уфкіра на становищі міністра в Марокко погіршило взаємини між Францією і Марокко.

## ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК ч. 20.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Є. Ратич, Ірвінгтон | $4.00 | Д-р Ю. Б. Білик, Редінг | 1.00 |
| П. Гудак, Спрінг Веллей | 3.00 | І. Бровінський, Сінсінаті | 1.00 |
| З. Грачук, Ню Йорк | 3.00 | І. Бобецький, Ню Йорк | 1.00 |
| М. Калавур, Торонто | 3.00 | І. Гіль, Фт. Блисс | 1.00 |
| Д. Кефор, Покіпсі | 3.00 | о. М. Годинський, Міннеаполіс, Мінн. | 1.00 |
| М. Кобель, Філядельфія | 3.00 | П. Головачук, Кліфтон | 1.00 |
| Я. Ніколів, С. Франсіско | 3.00 | О. П. Горошко, Вестфілд | 1.00 |
| Т. Павлик, Джеймсбурґ | 3.00 | Я. Ґінґерський, Трой | 1.00 |
| Я. Пастух, Вайтістави | 3.00 | Ґульович, Лос Анджелес | 1.00 |
| І. Підбірний, Россфорд | 3.00 | М. Дуткевич, Аллен Парк | 1.00 |
| С. Рудакевич, Філя | 3.00 | В. Заганич, Міддл Вілидж | 1.00 |
| М. Сава, Філя | 3.00 | Д. Зін, Віндсор | 1.00 |
| Д-р В. О. Семків, Сілліс | 3.00 | Б. Зубик, | 1.00 |
| Т. Цар, Ірвінгтон | 3.00 | Ірза Карпо, Торонто | 1.00 |
| Д-р Т. Чуй, Роки Гилл | 3.00 | В. Ковальчук, Кренстон | 1.00 |
| Д-р А. Вазар, Торонто | 2.50 | В. Кліта, Клівленд | 1.00 |
| Р. Борисген-Ткач Веверлі | 2.00 | Д. Комаринська, Бруклин | 1.00 |
| П. Букшак, Ню Йорк | 2.00 | Д. Коник, Монтреал | 1.00 |
| М. Вурлука, Геммонд | 2.00 | Д-р О. Коропей, Бінґемптон | 1.00 |
| о. Г. Врублевський, Фріленд | 2.00 | В. Котис, Пассейк | 1.00 |
| Я. Головка, Ваппака | 2.00 | В. Крохмалюк, Рочестер | 1.00 |
| П. Ґадач, Філядельфія | 2.00 | П. Лагола, Толідо | 1.00 |
| Д-р М. Дейчаківський, Клівленд | 2.00 | М. Лончина, Чікопі Фоллс | 1.00 |
| Г. Дерех, Реґо Парк | 2.00 | А. Мартин, Сафферн | 1.00 |
| В. Домашовець, Нюарк | 2.00 | І. Мельниченко, Кренстон | 1.00 |
| о. Т. Дурбак, Акрон | 2.00 | І. Мовчан, Монтреаль | 1.00 |
| Г. Єваніш, Бентлейвілл | 2.00 | М. Мостова, Торонто | 1.00 |
| Я. Колянківський, Монтреал, Канада | 2.00 | М. Надзяк, Кораополіс | 1.00 |
| В. Копач, Ню Йорк | 2.00 | П. Никифорчин, Гарфілд | 1.00 |
| Н. Кущак, Рочестер | 2.00 | А. Панченко, Гартфорд | 1.00 |
| М. Лучків, Редінг | 2.00 | І. Піх, Торонто | 1.00 |
| М. Малинівський, Рочестер | 2.00 | В. Питльований, Гіксвілл | 1.00 |
| М. Монастирська, Аліквіппа | 2.00 | Л. Попіль, Шикаго | 1.00 |
| Д-р І. Мартинюк, Філя | 2.00 | І. Прийма, Палм Біч | 1.00 |
| М. Молеський, Клівленд | 2.00 | О. Серединський, Лісле | 1.00 |
| М. Москаль, Спрінг Веллей | 2.00 | І. Сквіртнянський, Вудгейвен | 1.00 |
| С. Мулькевич, С. Орендж | 2.00 | Б. Стеців, Відділ 42 | 1.00 |
| П. Назаречук, Клірвотер | 2.00 | І. Стриховський, Меррік | 1.00 |
| М. Пашне, Беверлі Гіллс | 2.00 | А. Суцик, Ірі | 1.00 |
| Т. Савіцький, Дітройт | 2.00 | Ю. і С. Танасійчук, Вашинґтон | 1.00 |
| С. Соміцький, Мейплвуд | 2.00 | М. Танський, Ланкастер | 1.00 |
| С. Овіченюк, Міллстовн | 2.00 | З. Томків, Дітройт | 1.00 |
| О. Соломчак, Ню Йорк | 2.00 | А. Фурчак, Шикаго | 1.00 |
| Д-р П. Телішевський, Парма | 2.00 | М. Чаплинський, Бруклин | 1.00 |
| А. Терещенко, Ріджвуд | 2.00 | Д. Черниченко, Петерсон | 1.00 |
| Т. Чобіт, Торонто | 2.00 | І. Шалай, Шикаго | 1.00 |
| К. Шебунчак, Рай | 2.00 | А. Шафран, Кліфтон | 1.00 |
| А. Шкільна, Орендж | 2.00 | А. Шиптур, Торонто | 1.00 |
| Б. Ковалик, Торонто | 1.80 | Л. Шишка, Монтреал | 1.00 |
| О. Береґуляк, Маєрстави | 1.75 | П. Шмаґала, Іетон | 1.00 |
| Б. Шевченко, Шикаго | 1.50 | А. Штафірний, Торонто | 1.00 |
| | | Н. Щур, Ренкін | 1.00 |
| | | С. Яхторович, Шикаго | 1.00 |
| | | І. Яцусь, Елизабет | 1.00 |
| | | Н. Н. — Форбес Ровд | [illegible] |

**АЛЬЖИРСЬКИЙ ЕКОНОМІСТ ВПЕРШЕ СТАВ** президентом Економічної і Соціяльної Ради Об'єднаних Націй; одної з найголовніших автономних аґенцій. Тефлік Буаттура був обраний одноголосно на 40-ій сесії Економічної і Соціяльної Ради ОН. Це була перша сесія, коли число членів тієї Ради збільшено з 18 до 27. Сім африканців є тепер членами Економічної і Соціяльної Ради ОН.





*Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила*

*НОВІ КНИЖКИ*

## Великим стрибком

**Ганна Черінь. Ідьмо зі мною. — Репортажі. Видавництво Ю. Середяка, Буенос Айрес, 1965, стор. 235**

З Берліну через Аркенсо, пустелі і примор'я на Заході (Лос Анджелес) до Канади, отже Торонта, відтіля одним душком до Ню Йорку, далі, в усі сторони й закутки американського суходолу Як то: така подорож? Що за плян, що за спосіб подорожувати? Та невже це описи подорожі-погоні з одного кута в другий? Ніяк і ніколи! Це репортажі, а про них Ганна пише так:

„Що цікавого подати в репортажі? Не цифри, не факти, не перелік значних будівель, навіть не опис дерев і квітів. Все це забувається через дві хвилини по прочитанні. Але коли це зв'язано з якимсь веселим епізодом, з живим шматком життя, квіти довго цвістимуть у пам'яті, а дерева принесуть плоди."

Так он воно як! Значить веселі епізоди. І вишукує їх Ганна, наче кольорові раковини на приморському піску, і нанизує на шнурочок і сміється, перебираючи їх пальцями. І ви теж смієтесь.

Значить: гуморески. Аж ніяк! Дуже серйозні розкази про те, де була і що бачила. Але треба бути „вражою Ганною"„ щоб уміти найти в трагічному і сірому смішне чи веселе і дивитись крізь прищулені очі, в яких грають бісики — насмішки, усмішки гострими зубами з поза губ, що склались до постійного усміху.

О, візьмім перший розділ: „Під бомбами в Берліні". Ви думаєте, що це опис міста, що корчиться в передсмертних конвульсіях. Нічого подібного!. Зачинається від великого Ганниного берету, пошитого з пальта, через познайомлення з працівниками „Голосу". Речення-два про кожного чи обставину, — але скільки веселого, скільки смішного?! І в обставинах праці під бомбами і в жениханнях співробітників і в готовленні вареників з нічого і голоді, і видаванні гумористичної стінгазети, де беруть на сміх кожного, що перевинувся через редакцію, або написав до неї листа. І всі вони ваші знайомі!

Але так непомітно і знечев'я, як увійшла Ганна в редакцію Голосу, — вилетіла з неї і ось, вона в дорозі до Аркензо, де познайомлюється з „Гірськими кізлами". Безліч веселих дрібниць щоденного життя студента, колеґи з Шикаґо. Так вона вже в Шикаґо? Нічого, нічого! За хвилину, чи повернувши кілка сторінок книжки, вона їхатиме до Торонта. За чим? Певно з авторським вечором. Про те десь згадка серед епізодів. Таких маленьких. Он зразок: — „Ідеш в потязі, глянеш у вікно — пустеля, часом тільки кактус стоїть при дорозі в загрозливо - мовчазній позі індіянського ватажка. Сумно.. Вкусиш помаранчу — покращає

Гори на видноколі — мальовничі, імпозантні але лисі, безплідні, безнадійні... Вкусиш помаранчу — покращає."

Вкінці й вирішують знайомим каліфорнійцям привезти оцих помаранч.

Ганна вже в Канаді. Торонто в порівнянні з Шикаґом мале місто. Літературний вечір Ганна описує сама, без псевдонімів, в дванадцятьох стрічках приблизно так: „Брат мій спроспівав належну кількість своїх віршів, а я, простудившись на канадійськім вітрі, читала „несвоїм голосом". Аплодували нам по заслузі, що разом створило симфонію з незакінченою інтонацією. Публіку втягти в обговорення творів не пощастило. Народ „безмолствовал."

Коротко, дотепно, уціпливо, насмішливо. Ах, та Ганна! Цілість названа „Великдень у Канаді", — не цілих шість сторінок. На них і Канада і Великдень і літературний вечір , ах, правда, ще й подорож там і назад. Таким способом написана ціла книжка. Її не переповідатиму, хай уже читачі самі читають. Запевнюю, що не нудьгуватимуть. Вони й самі знають, що неможливе нудьгувати, читаючи те, що напише Ганна: вірші, дитячу літературу, репортажі, — все, що вийде з-під її гострого, дотепного пера.

Варт прочитати мандрівку по Ню Йорку. З боку подорожнього, — там нічого цікавого. Так можна написати про будь-котре місто, на будь-якому континенті. Але суперечки з сім'єю і приятелями, але вже розділ 6 п. з. „Чорт" — помічення з приводу модерного мистецтва зовсім притаманні Ганні. Ось послухайте:

„Скульптура підписана" „Символ Сучасности": Ноги з поламаних водогінних труб, тулуб, із старого дитячого возика, голова з баняка дві гайки правлять за очі, а іржаве лезо за рот. І волосся є, ще й в перманенті: мідні металеві стружки. Дійсно — сучасність!"

Емпайр стейт бюлдінг: „Що доброго ви бачили на Емпайрі?, — запитала я, — що там було за велике чудо? — Найбільше чудо, — відповів мій чоловік, — була одна українська пані з п'ятьма дітьми, і всі вони говорили по-українськи між собою і з мамою".

З великою доброзичливістю розказує Ганна про свої відвідини у „Свободі", хоч і тут її прищулені очі сміються милою посмішкою, особливо коли підкреслює відому згідливість того щоденника та його співробітників. Із справжньою дружньою теплотою, вже (майже) без насмішки пише авторка про інші осередки скупчення українців, а з них про Рочестер і Філядельфію.

Але є й „поважні" розділи, де Ганна не насміхається з інших, ані з себе, зате смілими мазками скреслює красвид і окруження. Це північна Канада, Альберта, Саскатун. Це країна чорнозему, що зворушив нашу авторку сценарія та люди дуже похожі, або таки ж і зовсім наші. Власне всі (майже) персонажі наші, але дехто з них уже втратив оцю „нашість". Мабуть найбільше зберегли її люди з північної Канади. Про них говорить з цілим теплом авторка. А вже Вінніпеґ і його жителі, — так просто чудо! І в кожному місті авторський вечір і то вдатний, хоч було літо. І про кожен з них тільки кілька слів, якась яскрава дрібниця, якийсь малий спогад.

Загалом пізнати, що в цілій поїздці найбільше цікавлять мандрівничку наші люди. Вони з-під пера її виходять справжніми, з усіми прикметами, хоч би малими і вадами, хоч би не такими вже малими. В них пізнаємо себе і наших сусід та найчастіше болісмо, що еміґрація зробила нас доматорами, нечитайлами, ігнорантами, людьми малими й нецікавими. Хоч находяться між нами і більші, цікавіші люди. Всі вони набралися багато „американських" вад і прикмет, починаючи зіпсованою мовою. Всіх їх Ганна накреслює сміло, яскраво, кількома словами, чи реченнями. Це питомий їй стиль: ясний, виразний, пікантний, зв'язлий і простолінійний. Читається книжку легко, швидко, з зацікавленням.

Щодо мови, — деякі завваги. Як і нарисовано на обгортці: розсміяна жінка в погоні за новинками з олівцем в руці. В таких обставинах тяжко ловити слова та розглядати їх під мікроскопом. То ж деякі, головно ті американізовані, нам не подобаються. Та залишім ці дрібниці авторці. Їй спасибіг, що взяла нас з собою на поїздку і ми провели приємно час. Ще заввага щодо значення чи назви деяких рослин чи предметів, що мають окреме значення. Отже: доґвуд то не собаче дерево, а дерен або й свидина, залежить від мовної области, а є й такі, де дерево, чи пак кущ, має дві назви: дерен і свидина, або свид (див. Мельник ст. 85). Чорну порічку (смородину) можна дістати в городників, називається блек куррент. Еспанський мох таки справді рослина, чи рослини, а не нечистота.

Таких пояснень треба б авторці шукати в відповідних книжках, а це прийдеться легше зробити їй, як бібліотекарці.

**Софія Парфанович**

## ВСЯЧИНА

### Д-Р МАРІЮ КЛЯЧКО ВКУСИЛА БЛОЩИЦЯ.

Ню Йорк. — Місцевий „Ворлд Телеграм енд Сан" з 8 лютого ц. р. подав таку вістку: „Суддя Волтер Беср відкинув сьогодні судову скаргу науковця, яка твердить, що її студії були припізнені тому, що її два рази вкусила блощиця, коли вона виконувала обов'язки присяжного судді. Суддя сказав, що „запис (рекорд) цілком не має будь-якого задовільного доказу" на піддержку тверджень 52-літньої Марії Клячко, що мешкає про 422 Вест 118 вулиця (в Ню Йорку), яка сказала, що вона втратила 20 фунтів після того, як у старому „Твід суді" при 52 Чемберс вулиці вкусила її блощиця. Міс М. Клячко висловлювалась, що вкушення змусило її до довшого лікування і це сповільнило її працю над докторською дисертацією з філософії, що її вона остаточно закінчила в 1962-му році."

**ХТО КОМУ НАЙВІРНІШИЙ ПРИЯТЕЛЬ?** Звичайно кажуть, що пес є найвірнішим другом людини. В цьому випадку можна б сказати й навпаки, як 6-літній Брус Шарп з Ню Джерзі зі своїм псом відпочиває, смачно заснувши, в клітці в Вестмінстерському Клюбі в Ню Йорку після того, як його пес не здобув жадної нагороди на показі псів, що — мабуть — можна б і вичитати з його сумних очей.

## ІНЖ. ЯРОСЛАВ МОХНАЦЬКИЙ

**З приводу других роковин смерти активного патріота Теребовельської Землі**

На золотому Поділлі, в селі Вікно, повіт Скалат, в домі своїх дідів: Ольги та о. Томи Мелешкевичів, прийшов на світ 3 серпня 1902 р. Ярослав, син Наталії та о. Степана Манацького. Дитячі роки прожив у Львові, пізніше від 1908. р. переїхав до Теребовлі, де його батько був завідателем, а потім парохом до 1944. р. Тут ходив до нар. школи, а від 1912. р. до гімназії. Рівночасно був активним членом і гуртковим Пластового Куреня ім. гетьмана І. Мазепи. В Жовтні 1918. р. зорганізував пластунів і гімн. молодь, та підготовляв їх до участи в Листопадовому Зриві, в якому брав активну участ як кур'єр і член української міліції. В березні 1919. р. вступив до УГА, відбув похід на Київ, поворотний тиф і польський полон.

Вернувши домів у 1920 р., як приватист здав матуру в українській гімназії в Тернополі 1922. р. і записався на українську тайну політехніку у Львові. Від 1923-1927. рр. студіював на техніці в Данциґу, де осягнув диплом інженера будови доріг і шляхів, відбув практику у Кракові, та осів там. Оженився з Уляною з Пашківських, мав одного сина — Юрка. Помер по важкій недузі 12 листопада 1963. р. у Кракові.

Від юних літ відзначався активним патріотизмом, організаційним хистом, солідністю у виконуванні своїх громадських і професійних обов'язків. Як 16-літній юнак стояв на стійці зимою, хоч ноги примерзли, і не покинув її, — і так було ціле життя. Особистим прикладом приєднував молодь до громадської праці. Помагав з юнаками при віднові будинку „Просвіти" в Теребовлі 1921. р., улаштовував імпрези: концерти, доповіді, аматорські вистави, виставки книжок, фестини, забави з приходом на нац. цілі, ревно переводив збірки на український університет як голова Студентського Гуртка, упорядкував читальняну бібліотеку, оправляв книжки. Часто виголошував доповіді в читальнях. Одного разу мав доповідь про летунство, що його закінчив словами: „Недалекий час, коли люди намагатимуться, а вкінці дістануться на місяць!"

40 літ тому це здавалося фантазією, але на наших очах це близьке здійснення. Зробив плян пам'ятника Поляглим Героям за волю України, що його поставили біля церкви в Теребовлі, але поляки висадили його міною.

У Кракові брав живу участь у громадському житті, був кілька разів головою „Просвіти", „Рідної Школи", брав активну участь у студентському та пластовому житті, був членом хору, амат. гуртка, акомпаніював на фортеп'яні під час імпрез. За те ув'язнила його польська поліція 1. вересня 1939. р. і вивезла до Берези, де страдав разом з тисячами наших патріотів аж до 18 вересня 1939. р. Вернувши з пригодами до Кракова, — не міг пристосуватися до нової дійсности. Був частим гостем у гостинному домі проф. Б. Лепкого, де проводив час на довгих розмовах, бо оба були прихильники традиційної Гетьманщини. При кінці 1944. виїхав до Відня, але примушений обставинами, вернувся до Кракова, де працював у свому фаху майже до самої смерти. Був скромний, не любив розповідати про побут у Березі. Вибирався відвідати свою матір і родину в Америці, одначе не судилося. Воєнні лихоліття, ворожі окупації, трагедія українського народу й родини — знищили сильне здоров'я Покійного, перервали нитку його працьовитого життя на службі рідному народові. Нехай пухом буде йому чужа земля, — вічна і славна йому пам'ять!

**Теребовельський пластун**

**ТАРЗАН, ч. 5 581. Кінецх лева — імператора!**



Кілька жорстоких мінут обидва м'ясожери змагалися в дикій, кривавій борні...

Але імператор - лев, вже перед тим поранений стрілою Тарзана, швидко був переможений безжалісними іклами Белу!